

IZLAZI SVAKE
— SUBOTE. —Pretpлата
5 Din. mjesečno.Tromjesečno
Din 15.-Oglasi
po cijniku.

PRIMORSKA RIJEČ

UREDNIŠTVO I
UPRAVAlista nalaze se u
općinskoj zgradi
(bivša kuća
Mattiazzi) II. kat.Telefon
interurban br. 47

Broj 8.

Šibenik, subota 12. rujna 1931.

Godina I.

Šibenski težak i „podrumaši“

Ima jedno pitanje, na koje naša javnost do danas možda i nije svratila pažnju i koje neopaženo prolazi, premda je prijevika nužda, u interesu našeg šibenskog težaka, da se i javnost i nadležni faktori time ozbiljnije pozabave i učine sve nužne korake, da taj siromašni težak bude pravedno i dolično zaštićen. To je pitanje uskršlo povodom brojnilu otvaranja vinskih točiona i podruma u Šibeniku, koje malo po malo oduzeše i onemogućise težacima onu malo prodaju svog vina, koju su od pamtivijeka nesmetano vršili i koja im je donosila lijepih koristi.

Da bi se javnost, a i sve odlučujuće vlasti s ovim pitanjem detaljno upoznale iznijet ćemo iscrpne stvarne razloge, koje je predsjednik Općinskog Poljoprivrednog odbora u Šibeniku gosp. Joso Tambača iznio u posebnoj predstavi upućenoj nadležnim u pravnim vlastima tražeći ukinuće podruma kao zahtjev svih šibenskih težaka, jer su svi bez iznimke istim zlom pogođeni. — U citiranoj predstavi između ostalog se ovaj zahtjev obrazlaže doslovce slijedećim činjenicama:

„U gradu Šibeniku ima što malih što srednjih vinogradara oko 2000, koji produciraju od 10-100 hl. vina. Time pretežito hrane svoje brojne porodice, veoma siromaški, dakako koje broje preko 10.000 grla.

Ovi vinogradari imaju svoje kuće i konobe, u kojima su oni od pamtivijeka imali pravo, da prodavaju svoje vino na sitno uz jednostavnu dozvolu općine, i to na neograničeno vrijeme, t. j., dok ga rasprodadu. Zloporaba kakovih u tome nije bilo. Nazad 5 godina ovo neograničeno pravo točenja bilo je skraćeno na 20 dana, a vezano je uz prijavu Financijskoj Kontroli. Narodu je to ograničenje teško, nu svakako kroz 20 dana prodaje na sitno barem mali vinogradar mogao je svoje vino prodati.

Važnost pitanja leži u tomu, što je masa vinogradara malih i srednjih mogla da svoje vino uz primjerenu cijenu prodade za lokalne potrebe, kojim je u sasvim dovoljnoj mjeri i bez ikakova prigovora udovoljavala zaliha vina malih i srednjih vinogradara.

Sad, vinotočja dozvoljena po §. 82 Prav. o gost. oduzela su potpuno proizvodjačima lokalno tržište, to jedino tržište za malog i srednjeg težaka ovoga grada, i tako su upropastila 3/4 pučanstva Šibenika, koje se isključivo bavi vinogradarstvom jer je na to primorano radi klime i vrsti naše zemlje.

Sada dakle, pored 15 dozvoljenih vinotočja, ne može više naš vinogradar, da proda u svojoj konobi kao prije, svoje vino, ne može da se okoristi blagodati zakonito dozvoljene maloprodaje vlastitog proizvoda, jer mu je to pravo, ta blagodat zakona zaobilaznim putem oduzeta dozvolom vinotočja po § 82. Vlasnici tih vinotočja ili podrumaši kako ih se zove, otvaraju svoje radnje, kao što je naravno, na najvidljivijim i najprometnijim položajima grada. Publika pak kupuje vino dakako ondje gdje joj je više pri ruci i ne zalazi više u težačke konobe. To ima za posljednicu, da vinogradar ne može da sam prodaje svoj proizvod u svojoj konobi, ako pak to pokuša učiniti, mora da on odustane, jer mu gotovo nitko ne dolazi.

Vinogradari su tako prisiljeni da svoje vino prodadu pošto-poto vlasnicima vinotočja jer nema drugih kupaca.

Vlasnici vinotočja plaćaju obično crno vino najviše 2.80 do 3 dinara po litri a prodavaju ga po 4; dobivaju tako čista 100 din. po hektolitru. Osim kirije za lokal drugih troškova nemaju; ne treba da ulože nikakav kapital jer kupuju male količine i to na priček, koliko mu je dosta za nekoliko dana; rizika dakle nikakova nema, a i nikakvog truda.

Masa vinogradara gleda ojadjena i očajna na tu rabotu, kako mu nekoliko spekulanta otimlje iz grla trude i sebe silno obogaćuje. Podrumaši prodavaju svi skupa oko 50 hekt. dnevno. Težaci znadu računati, pa vide kako ih se dnevno pljačka za 5000 dinara a na godinu za oko 2,000.000, dočim težaci ne mogu ni živjeti ni umrijeti.

Ovo je stanje stvari sa svakog gledišta neodrživo. Vinogradaru se ne isplati ni faktični trošak obradivanja a kamo li trud; neprestano se zadužuje a već davno je i prezadužen. Mali i srednji vinogradari sačinjavaju 2/3 stanovnika grada Šibenika, koji broji oko 17.000 duša. Oni su zapravo gradjani-poljodjelci, svi pismeni, inteligentni, radišni; glavno, dapače jedino vrelo zarade nalaze u vinogradarstvu, u obradivanju vlastitih vinograda. Prije otvorenja vinotočja po § 82 oni su mogli prilično unovčiti svoj proizvod u lokalnoj prodaji, u svojim konobama, a bez ikakove štete za potrošače. Sada jasno vinogradari vide, da moraju plaćati kao harač ovim podrumašima ništa manje nego jednu čistu 1/4 vrijednosti svog proizvoda. Prije, kao kmetovi davali su vlasniku zemlje 1/6 i manje u ime prinosa u naturi, ali za to im je vlasnik davao svoj dio za gnoj, galicu, sumpor, sam se je imao pak brinuti za preradjenje masta u vino i za prodaju svog dijela vina te je snosio sav rizik. Naprotiv podrumaši dobivaju čistu 1/4 vrijednosti težakovog priroda vina, bez truda, bez kapitala i bez rizika. Težaci ispravno shvaćaju i vide, da im se opstanak tako uništava, i u njihovom očaju i žalbama nema ništa pretjerano.

Bez podrumaša dakle lokalna potrošnja išla je gotovo sva na korist malih i srednjih vinogradara. U gradu je još ostajalo i ostaje oko 50.000 hektolitara za izvoz, pošto se namiri lokalna potreba. Položaj je mase vinogradara tako težak, da se težega ne da zamisliti. Ima pak ovdje i trgovaca-spekulanta, koji unašaju za vrijeme jematve mast u Šibenik, a za uvoz masta ne plaća se trošarina. Vino dobiveno od tog masta podrumaši kupuju i prodavaju na sitno i time takodjer tuku vinogradare, sirotinju Šibenika.

Davanje prava točenja po § 82 Prav. uništava vinogradare, ne koristi potrošačima, a štetuje i fiskalnim državnim interesima. Svaki vinogradar, koji ima pravo točenja svoga vina, mora između ostalog da priloži takseñu marku od 20 din. za svako Općinsko uvjerenje, da je vino njegov vlastiti proizvod, jer bez toga ne može dobiti dozvolu točenja od Financijske Kontrole. Sama ova taksa od dinara 20 plaćena od 2000 vinogradara, daje Državi veći prihod nego li ga dava 15 podrumaša, i to svake godine. Vinogradari pak plaćaju i porez od zemlje.“

Gore opisane činjenice tako eklatantno i tako otvoreno govore, da doista nema onoga, koji bi mogao ustvrditi nešto protivno. Smatramo stoga da odlučujući faktori imaju dužnost, da u interesu od 90% šibenskog stanovništva izađu u susret i povoljno riješe predstavku Općinskog Poljoprivrednog Odbora, tim više, što i same zakonske norme i naredbe koje reguliraju ovo pitanje, ne stavljaju nikakve zapreke da se stvar regulira onako kako šibenski težaci traže t. j. zabranom „podrumašima“ da otvaraju točione. Ova zabrana, naravno, ima da bude jedna iznimna mjera specialno za grad Šibenik, jer jedino u Šibeniku kao skoro čistom težačkom gradu, nalazimo sve one pretpostavke koje zahtijevaju da se primjene iznimne mjere.

**Vatrogasna stanica u Šibeniku
ima telefon broj 107**

ŠKOLA STRANIH JEZIKA po metodi Berlitz u Šibeniku

Otvora 1. oktobra nove tečajeve za
Engleski, Njemački i Francuski jezik.

Upisivanje vrši se kod povjerenika g. A. Sığoreo.

Cijene su znatno snižene, a upisninu ne plaćaju Gospoda, koja su prošle godine i do sada pohađjali tečajeve.

Zadušnice za naše heroje strijeljane u Bazovici 6. IX. 1931.

U petak 11. ov. mj. podružnica Jugoslovenske Matice u Šibeniku, da počasti uspomenu na pale mlade jugoslovenske borce Vjekoslava Valenčića, Franja Marušića, Zvonimira Milosa i Ferda Bidoveca, koji daše svoje živote za veliku i pravednu ideju, priredila je u Varškoj crkvi zadušnice, koje je održao na staroslavenskom jeziku pretsjednik podružnice J. M. Istranin prof. Gršković. Zadušnicama je prisustvovalo mnoštvo svijeta, među kojim i svi najugledniji javni radnici iz grada. To je bio dirljivi pomen cijelog naroda besmrtnim herojima, koji dadoše sve svoje u borbi za pobjedu pravde nad bezglavom silom i nepravdom.

Neka je vječna slava palim istarskim mučenicima!

Akcija za suzbijanje vinske krize. Inicijativom šibenske općine održana je ovdje prošlog utorka konferencija pretstavnika svih primorskih vinorodnih općina iz sjeverne Dalmacije, na kojoj se je raspravljalo o mjerama, koje bi trebalo poduzeti, da se bar donekle ublaži teška vinska kriza u ovim krajevima. Osim delegata pojedinih općina bili su prisutni u velikom broju i šibenski vinogradari, jer se vodila riječ o njihovom najvažnijem životnom pitanju. Konferenciju je otvorio šibenski gradonačelnik g. Dr. Smolčić iscrpljivim govorom, u kojem je prikazao očajno stanje naših vinogradara uslijed vinske krize i izložio sve one mjere, koje će se poduzeti, da mukotrpnim radom težaka nađe pravednu nagradu, koja će mu osigurati bar svakdašnji kruh za njega i njegovu obitelj. Govor šibenskog gradonačelnika, koji je bio prožet dubokim osjećajem pravednosti, naišao je na živo i oduševljeno odobravanje sakupljenog težačkog svijeta.

Nakon njega podnio je naš poznati vinarski stručnjak g. Ožanić, kojega je šibenska općina pozvala da prisustvuje konferenciji, vanredno zanimljiv izvještaj o mnogobrojnim uzrocima, koji su doveli do današnje teške krize u trgovini vinom, kao i o načinu pomoću kojega bi se ona mogla ne samo ublažiti nego možda i potpuno ukloniti.

Na kraju konferencije jednoglasno je primljena opsežna rezolucija, koju je predložio gradonačelnik g. Dr. Smolčić i u kojoj se iznašaju brojni predlozi u svrhu ublaženja vinske krize. Među ostalim tu se traži, da se oporezuju hibridne loze „direktor“ i antialkoholna pića, da se zabrani otvaranje podruma osim onima, koji prodavaju svoje vlastito vino, da se obustavi sadjenje novih vinograda u onim krajevima države, koji su prikladni za gajenje drugih kultura, da se snizi prevozna tarifa za žito, koje dolazi u pasivne krajeve, kako bi se onemogućilo povišenje cijena kruhu, da se međunarodnim ugovorima osiguraju tržišta za vino iz ovih krajeva i t. d. Ova rezolucija biće dostavljena svim nadležnim faktorima.

Sokolski Okružni slet u Kninu. Sokolska Zupa Šibenik-Zadar priređuje u nedjelju 13. ov. mj. okružni slet u Kninu. Odlazak izletnika iz Šibenika u nedjelju u 7 sati ujutro.

VIJESTI IZ SJEVERNE DALMACIJE

Ostavka starješine benkovačkog Sokola

Benkovac 10. IX. Sokolsko Društvo u Benkovcu sazvalo je za 12. ov. mj. izvanrednu glavnu skupštinu u svrhu izbora novog starješine, jer je dosadašnji podnio ostavku.

Proslava rođendana Nj. V. Prestolonasljednika Petra u Novigradu

Novigrad 9. IX. Novigrad je u nedjelju na svečani način proslavio rođendan Nj. V. Prestolonasljednika Petra. Cijelo mjesto je bilo iskićeno zastavama. Na večer je u dvorani Sokolskog Društva priređena vrlo uspješna zabava, uz sudjelovanje mjesnog tamburaškog zbora. Bilo je mnogo gostiju i iz okolnih mjesta. M. I.

† Mina Novoselić

Zemunik, 8 IX. Na 24. prošlog mjeseca preminula je u Zadru, nakon kraće bolesti, naša dobra i plemenita mještanka Mina Novoselić, supruga uglednog zadarskog emigranta Pavla Novoselića, koji se sada nalazi u Zemunik i obnaša čast općinskog prisjednika a za svoje građanske zasluge bio je odlikovan ordenom sv. Save. Zemne ostanke pokojnice otpratilo je do groblja mnogobrojno naše građanstvo, koje živi u Zadru. Vječni joj pokoj! M. I.

Uređivanje novigradskih ulica

Novigrad, 10. IX. Ovdašnje općinsko upraviteljstvo imalo je već otprije nabavljenu zalihu od 3 vagona cementa, koji je bio namijenjen za potrebe mjesta a u prvom redu za popravak ulica. Kako se u početku nije naišlo na potrebito razumijevanje, ovaj cement je ležao neiskorišten u skladištu sve do sada, kada se je inicijativom općinskog upraviteljstva i željom nekolicine mještana pristupilo radu. Cementiran je dio glavne ulice, koji je zaista bio u nemoću stanju, i tako, gdje su prije bile rupe i stijene, danas je ravno tlo. Nadamo se, da se na ovome neće ostati i da će se urediti i ostali predjeli mjesta. Nešto više privatne inicijative i moći će se mnogo toga učiniti. M. I.

Teške posljedice posljednjeg nevremena u skradinskoj općini

Skradin, 7. IX. Strašno nevrijeme, koje je prošlog utorka vladalo nad čitavim područjem skradinske općine, nanijelo je ogromne štete narodnom gospodarstvu. Suha krupa, koja je padala u veličini oraha, otukla je preko polovice skradinskih vinograda, a od silne kiše nastao je pravi potop, koji je razarao sve oko sebe. Potoci su se razlili iz svojih korita po rodnoj zemlji i upropastili vinograde, vrtove i polja. Šteta je ogromna. Seljaci, koji se već i onako nalaze

u velikoj bijedi, sada su došli u još teže i očajnije stanje. Potreba hitne i bezuslovne pomoći nameće se sama od sebe, jer postradalo pučanstvo nema više nikakvih sredstava za život. F. M.

Pomanjkanje učitelja u Stankovcima

Stankovci 7. IX. Selo Stankovci sa školskim okolišem Budak i Velim danas ima 360 muške i ženske djece, koja pohađaju osnovnu školu. Na ovaj broj prošle godine bilo je dodjeljeno pet učiteljskih sila, koji su teškom mukom mogli da dodju do nekog uspjeha, jer je na svakog nastavnika spadalo po 70 učenika. Ove godine od petorice dvojica su premeštena i napustila su dužnost tako da su sada samo tri nastavnika, i na svakoga spada 120 djece. Uzimajući u obzir ovu cifru, dolazimo do nepobitnog zaključka, da će rad amošnjih nastavnika, uz najbolju volju, biti uzaludan, jer ne može dati uspjeha. I zbog toga apeliramo na nadležne, da uznastoje čim prije popuniti dva upražnjena nastavnička mjesta, kako bi se bar donekle mogla pružiti mogućnost, da naša mladež dobije najpotrebitije znanje. Mi-ć.

Melioracija stankovačkog polja

Stankovci 9. IX. Otrag dvije sedmice otpočet je rad na melioraciji stankovačkog polja, na čemu stankovčani izrazuju najljepšu zahvalnost na pažnji, koju je g. Ban skrenuo ovom veoma korisnom poslu. U koliko smo informirani rad je dat u zakup privatniku i uposleno je dnevno cca 150-200 radnika. Rad napreduje dosta brzo, pa ima izgleda da će prije jesenskih kiša biti dovršen. Kod samog rada primjetiti je, da se zemlja, koja se izbacuje, preblizo stavlja i to uz rub jaruge, te postoji bojazan, da će izbačenu zemlju jače kiše ponovno povratiti u jarugu i tako će ju ponovno zatrpati, te sav trud i trošak nebi donio željenih rezultata. Stankovčanin.

Teška nesreća dječaka - čobanina

Drniš, 10. IX. Danas je prigodom paše na livadi u selu Parčić jedan vol rogovima izbo dječaka - čobanina Bakovića tako, da mu je čitava utroba sa crijevima iskočila vani. Dok ovo javljamo, nesretni dječak još uvijek se bori sa smrću. H. M.

Berba grožđa u Primoštenu

Primošten, 10. IX. Berba grožđa u primoštenkim vinogradima započeti će do koji dan. Radi suhog ljeta, ove godine će trganje uslijediti nešto ranije nego obično. Rod vinograda je srednji, ali vrst masta će biti izvrsno. Količina sladora će iznositi od 21-25%. Cijene su vanredno povoljne. A. M.

Stara, teška i crna vina najbolje se miješaju sa **RADENSKOM GIZELA MINERALNOM VODOM**. Ista ne mijenja boju vina te daje odista prijatno i zdravo piće

Skupština težačke Zadruga u Vodicama

Vodice, 9. IX. Težačka Zadruga u Vodicama održati će u nedjelju 13. ov. mj. izvanrednu glavnu skupštinu, u 1 sat pos. podne u prostorijama Vodičke Glazbe.

Teške ekonomske prilike u Drniškoj općini

Drniš, 10. IX. Naš se seljak najviše hrani pustom, ali je ove godine uslijed velike suše kukuruz potpuno podbacio tako da se niti sjeme nije sakupilo. Bijelo žito je također propalo a i vinogradi se nalaze u slabom stanju, jer u Drnišu i okolici još nije pala jedna dobra kiša, koja bi ih mogla spasiti. Kako seljak nema novaca da kupi hrane, prodaje blago za vrlo nisku cijenu, ali uza sve to ne nalazi kupca. U ovako teškim prilikama narodu je potrebna hitna i izdašna pomoć, da ga spasi od očajne bijede, koja će se nastupom zime još više pogoršati. A ima već i danas seljačkih obitelji, koje nemaju što da jedu! H. M.

Ulovljen golub listonoša

Drniš, 10. IX. Jedan seljak, prigodom lova u selu Kadina Glavica ubio je goluba listonošu, koji je na sebi imao jedan prsten od aluminijske sa naznakom „Italia“ i jedan od gume sa nekim brojevima. Golub je predan nadležnim vlastima. H. M.

Hajdmo u Marjana!

Uvijek prvoklasno svježe zagrebačko pivo, hladna jela i pikanterije svake vrsti. **Zagrebačka Pivara Šibenik.**

ŠIBENIK u godini 2231.

(nastavak)

II.

Cijelu noć proveo sam u dubokom snu. — Probudio sam se.... Bolničar je već bio kod mene.

— Dobro jutro! —

— Dobro jutro! —

Osjećao sam se sasvim dobro. Ustadoh iz kreveta. Bolničar mi je pomogao pri odijevanju: kratke triko-hlače, päs od zmijske kože, svilene bijele čarape, bijelo lakovane sandale, crvena baršunasta košulja ukrašena zlatnim strijelicama. — U moje doba to je bio kostim za krabuljni ples.

— Odijelo vam je poklonjeno od gradskog magistrata. Nabavljeno je kod modnog magazina „DRUTTERIA“, najveće trgovačke kuće u gradu, — reče mi bolničar, ponudivši mi neko bezbojno piće. Nepovjerenjem pogledah u kristalnu čašu. — Ipak sam se odlučio.... Bilo je odlično.

Bolničar je zatim pritisnuo malo puce i vrata su se sama otvorila. U pretsoblju me je čekala jedna grupa ljudi i žena: skoro svi odjeveni također u odijela duginih boja. Prestaviše mi se kao reporteri, saradnici i urednici šibenskih dnevnika:

— Zoro Pajić, saradnik „Električnog Zvona“. —

— Jerko Mihić, urednik „Gospodskog Topa“. —

— Srećko Josić, urednik „Obećane Zemlje“. —

Redala su se zatim imena ostalih prisutnih novinara i gradskih novinara. — Svi muškarci i sve žene bili su pažljivo oličeni ljubičastim ličilom i neparfimisani čudnim mirisom.

Moj prvi interviu je započeo. Novinari pobježiše moje pričanje malim stenografskim aparatima.

Fotografirali su me nekoliko puta i žurno svi iziđoše iz pretsoblja. Ostao je samo jedan novinar u crnini.

— Ja sam direktor „Primorske Riječi“, — pretstavi mi se.

— Vrlo me veseli. —

— Gradski magistrat dodijelio vam je apartman u lebdećem hotelu „Krkalia“. Biti ću toliko slobodan da vam ponudim svoje vozilo i da vas otpratim do hotela. —

— Veoma ste ljubazni — zahvalih se direktoru i pružim mu ruku. On mi začuđeno pogleda najprije ruku, a onda lice.... i kao da se nečemu dosjetio, naglo se nasmije iz sveg glasa.

— Vi ćete se, dragi gospodine, morati naviknuti novom, modernijem bon-tonu. Ljudi XXIII vijeka potpuno su zabacili rukovanje, skidanje šešira i naklone. Građanin se građaninu ne smije klanjati. Naklonima se ne iskazuje kod nas poštovanje prama onome komu je naklon namijenjen, već strah roba pred gospodarom. —

Liftom smo uzišli na 35. kat sanatorijuma. Iziđosmo na terasu.... Na bijelom gumenom tlu stajali su ponosno poredani mali aeroplani, vrlo čudnog oblika. Elegantni i bez krila. Na terasi pod staklenom kupolom nalazilo se je sjedište direkcije sanatorijuma. Pošao sam da im se zahvalim. Direktor je sjedio za crnim pisačim stolom i gledao male otvore na mramornoj ploči.

— Direktor sanatorijuma — reče mi novinski direktor — kroz te male otvore na ploči kontrolise rad cijelog personala u zgradi. —

Malo zatim uniđosmo u aeroplan P. R. 3737/Š i aparat je odmah krenuo.

III.

Motor aeroplana nije ni malo bućio. Sasvim lagano smo plovili zrakom, jer su nas na to opominjali bezbrojni zračni oglašaji: „Ne vozi brzo“. Aut omatski zračni prometni stražar savršeno je vršio svoju dužnost. — Oko nas sami aeroplani, zračne plinske reklame, a pod nama neboderi, staklene palače — more kuća.

— Zar ne, gospodine, da se je ipak Šibenik nešto promijenio? — upita me direktor, čudno se nasmijavši....

Od uzbuđenja nisam mogao da odmah odgovorim. Moje čuđenje došlo je do vrhunca.

— Pa jest, to je uistinu Šibenik. Vidim kanal, luku, poznata brda.... To je sve što je ostalo od starog Šibenika. —

Do našeg aeroplana doletio je jedan brzi mali aeroplan sa natpisom „Galatea“.

— Kolporterski monoplan — reče direktor.

Megafoni kolporterskog avijona javljali su zrakom: „Primorska Riječ“ — izvanredno izdanje. — Naš razgovor sa tristogodišnjim mladićem. —

Direktor je uzeo jedan primjerak.

— Zar je već izišlo iz štampe? —

— Nemojte se nimalo čuditi. U same četiri minute pomoću elektro-linotipa naša je novina uvijek gotova. —

Aeroplan P. R. 3737/Š pristao je na aerodromu lebdeće zgrade sa natpisom „Grand Hotel Krkalia“. Dočekaše nas desetak livriranih slugu. Vlasnik hotela, sobari i sobarice ispratiše nas do lifta.

Uređaj apartmana u tom čudnom „čardaku“ ni na nebu ni na zemlji zapanjio me je, ali još najinteresantniji je bio moj susret sa direktorom hotela.

(nastaviće se)

Šibenska kronika

Hoće li Medić biti vješan?

Kroz posljednja dva tri dana proćule su se po cijelom gradu vijesti, da je razbojniku Tođoru Mediću, koji leži u šibenskim sudskim zatvorima, - odbivena molba za pomilovanje, te da će kroz najkraće vrijeme biti izvršena smrtna presuda vješanjem.

Vijesti su izgleda istinite, jer kolikogod nadležne vlasti o tome šute, ipak ih ne demantiraju niti pokušaju osporiti, premda se po gradu već na sva usta o tome govori, komentira i raspravlja.

Povodom ovih vijesti, doznajemo, da je općina šibenska izvršila jednu plemenitu gestu time što je brzojavno zatražila za osuđenika Najveću Milost u ovom posljednjem času, kao jednodušnu želju svih šibenskih općinara, koji bi željeli da njihov grad i nadalje ostane pošteđen od ovakvih potresnih događaja.

Nadamo se i želili bismo da Milošću sa Najvišeg Mjesta bude poklonjen ovaj ljudski život, ali ako se osuđenik ne bude smatrao dostojnim ni ove posljednje milosti, možemo već sada staviti na znanje našim čitaocima, da na izvršenje smrtno presude ne će biti pripušteno građanstvo, pa čak ni novinari, već jedino roditelji, sudski činovnici i bliža svojta osuđenikova.

Ogromna šteta od krupe. Stručna komisija, koja je obišla sve predjele u šibenskoj općini, uništene od posljednjeg nevremena i krupe, ustanovila je da šteta iznosi 1.500.000 din. Najviše su nastradala sela Danilo-Biranj i Danilo-Kraljice. Neki vinogradi su uništeni za 100 posto. Šibenska općina uputila je nadležnim faktorima hitnu molbu, u kojoj traži pomoć za nastradalo pučanstvo.

Sastavljanje biračkih spiskova. Prema odluci općinskog upraviteljstva, od prekjučer su se počeli sastavljati birački spiskovi svih glasača, koji žive na teritoriju šibenske općine i koji su do 7. ov. mj. navršili 21 godinu. Spiskovi će biti gotovi do 18. o. mj. a poslije toga će se primati reklamacije.

Sladokusci piju najradje vino miješano sa Radenskom mineralnom vodom, jer ih takovo piće osvježuje i jer im povećaje užitak.

Zapuštenost Visovca.

ISPRAVAK.

Nije istina, da koji god stranac ili gost posjeti Visovac, mora da se potuži na skrajnu zapuštenost i nemar na otočiću. Nije istina, da su zidovi porušeni i putevi zatrpani. Nije istina, da vlada nečistoća ni da se na svakom koraku susreću ljudske i životinjske izmetine.

Istina je naprotiv, da na Visovcu vlada uzoran red i čistoća i da tu osim ptica nebeskih nema drugih životinja. Istina je da su zidovi i putevi uređeni čemu je doprinio i „Higijenski Zavod“ svojom pomoći i da su za strance podignuti vanjski uredni zahodi. Istina je da se uprava Samostana osobitim marom i žrtvama brine oko izglednog uzdržanja otočića tako, da se svaki posjetilac bez iznimke o tome udivljenjem i pohvalom izražava, o čemu svjedoči „Spomen knjiga“, u kojoj se posjetioci podpisuju. Visovac, 8. rujna 1931.

O. Fra PAVAO PERIŠIĆ
upravitelj samostana

Sjednica općinskog vijeća održati će se u srijedu 16. ov. mj. sa slijedećim dnevnim redom: 1. Odobrenje ugovora o kupljenom zemljištu za realnu i klasičnu gimnaziju. 2. Izgradnja konvikta za mjesnu Učiteljsku školu. 3. Popunjenje proračuna za troškove drugog liječnika, dviju sestara pomoćnica i triju babica. 4. Odobrenje beskatnog zajma u iznosu od dinara 100.000 za asanaciju sela. 5. Otcijepljenje sela Rogoznice od šibenske općine. 6. Zaštita općinskih dobara u Zablaću. 7. Molba Ivana Žepine opć. kanc. za ponovno razvrstavanje. 8. Molbe općinskih činovnika: Ivana Žepine, Tome Bumbera, Milana Bujasa, Jere Soltysika, Grubišić Ivana, Čičmir-Vestić Špire, Mamatzi Josipa i Marije Kitarović za promaknuće u viši, odgovarajući stepen osnovne plate. 9. Molbe opć. činovnika: Soltysik Jere, Žepine Ivana, Vjekoslava Medića, Ivana Bulata, Grubišić Ivana i Bujasa Milana za uračunanje privremene opć. službe u stalnu. 10. Molba Medića Nikole za stalnost. 11. Imenovanje seoskih časti u Primoštenu Gornjem. 12. Imenovanje jednog člana školskog odbora u odlomku Široke. 13. Imenovanje arambaše i podarambaše u selu Danilo-Kraljice. 14. Imenovanje glavaru u odlomku Srima. 15. Molbe za ustup opć. zemljišta: Roka Bego, Stjepa Kordića, Marije ud. Beroš pok. Mihajla i Petković Dane Ivanova. 16. Molbe, odnosno predlozi za prijem u zavičajnu vezu općine: Steve Vuković pok. Ilije, Žorža Schneidera, Dr. Eredjena Hara-Davana, Špira Milovića pok. Jove, Eleza Mate Antina, Nikole Cappelli, Mate Urličić-Ivanovića pok. Cvitana, Djurić Ilije pok. Mihajla, Kalazić Andrije Matina, Jaramaza Todora pok. Jove, Sismig Josipa, Štrkalja Filipa pok. Ivana, Frane I. Černigoja, Čikole Ante, Olujić Anke Nikoline i Olujić Kvirine Nikoline.

Margareta Slezak sa njezinim odličnim partnerom Harry Payer-om priređuje u subotu i nedjelju dne 12 i 13. t. mj. u prostorijama kafane i restauracije „Krka“ vokalni koncert biranih modernih kompozitora. Ova renomirana pjevačica, koja u Beču ima vlastitu operetnu trupu, nalazi se sada na turneji po Jugoslaviji.

Najbolji glasovi i odlične novinske kritike, koje je pretekoše, daju nama najbolju garanciju da će ova odlična muzička priredba u našem gradu biti na pravoj umjetničkoj visini.

Crkveni blagdan varošana

Po tradicionalnom običaju varoška župa „Gospe Vanka Grada“ slavila je dana 8. t. m. svoju zaštitnicu Malu Gospu. Župska Crkva bila je tom prigodom svečano okićena i otmeno rasvijetljena. Paljeni su običajni vatrometi, te održana svečana procesija. Za vrijeme Pontifikalne mise, koju je služio presvj. biskup Dr. Miteta, pjevao je dobro fuzirani i intonirani uži zbor „Masar. Filhar. Društva „Kolo“ četveroglasnu misu od Schweitzera, dok je solista istog društva tenor g. Bruno Belamarić otpjevao veoma efektno „Ave Maria“ od Leoncavalla. Dirigirao je varoški kapelan fra Krste Silov. Sudjelovanje ovih vršnih pjevača bilo je simpatično primljeno i oduševljeno pozdravljeno od pobožnih varošana.

Udruženje rezervnih oficira i ratnika. Pododbor u Šibeniku daje u utorak 15. o. m. prigodom godišnjice proboja solunskog fronta pomen svojim poginulim drugovima. Pomen će da se održi u Crkvi Sv. Frane u 8.30 sati, a u srpsko pravoslavnoj crkvi u 9 sati pr. pod.

Tonfilm.

Prvi tonfilmovi u Šibeniku.

U prošlu subotu, kako smo već bili najavili u našem listu, otvorena su oba gradska ton-kina. Tonfilm kao novitet u Šibeniku, vrlo je dobro primljen. Publika u tonfilmu nalazi osim savršene glumačke radnje, interesantnog sujeta, također i obljubljene pjevače, vedru i klasičnu muziku; nalazi svoje nove ljubimce: Richarda Taubera, Janetu Macdonald, Lucie English i ostale nove starove na polju moderne tonfilmske umjetnosti.

Nedjeljne premijere:

KINO „BALKAN“ u nedjelju 13 ov. mj. prikazuje 100% tonfilm „Valcer za dva srca“. Ovom poznatom i obljubljenom tonfilmu bečki humor i tradicionalni valcer daju veseli i zabavni štimung.

KINO „TESLA“ također u nedjelju 13 o. mj. prikazuje posljednji film velikog filmskog umjetnika pokojnog Milton Silssa u 100% tonfilmu „Morski vuk.“ Za obe premijere vlada u gradu razumljivi interes, jer su oba tonfilma prava remek-djela tonfilmske umjetnosti.

U pripremi su slijedeći tonfilmovi:

KINO „TESLA“: „Beč, grad pjesme...“ 100% njemačka tonfilmska komedija sa Siegfried Arno, Igo Sym i Charlotte Ander. Vesela muzika, šlageri i ples razveseljuju publiku kroz cijeli tonfilm.

KINO BALKAN: „Kapetan korvete.“ (Plavi momci od marine) 100% tonfilmska komedija. Veliki dio ovog tonfilma snimljen je na našem Jadranu. „Hadži Murat“ veliki tonfilm po romanu L. N. Tolstoja sa Možuhihom u glavnoj ulozi. U ovom tonfilmu sudjeluju kor Donskih koraka i ruski carski balet.

PODLISTAK.

Baptista Arbensis

jedan neznani umetnik

(Nastavak)

Đovani Batista dela Tole, poznatiji pod imenom Baptista Arbensis i Joannes Arbensis, najveći umetnik među majstorima topolivcima u Dubrovniku, a možda i na svetu, rodio se, kako mu pridevak kaže, na dalmatinskom otoku Rabu, oko 1470 g. Nezna se gde je i u kojim livnicama proveo svoje šegrtske godine, ali rekbi da je u Dubrovnik došao iz Mletaka. U času velike spoljne opasnosti, bio je umro u Dubrovniku odlični republičin topolivac i inžinir Paskvale de Mikele, a njegov se naslednik, Paris, pokazao savršeno nesposoban. Republika se usled toga nalazila u najvećoj neprilici, kad se u jutro osmog oktobra 1504 g. Veću umoljenih prikazao jedan čovek i ponudio mu svoje usluge, uz tako umerene zahteve a tako štedra obećanja, da je ponuda u prvi mah za-

čudila i pobudila nepoverenje. Čovek koji se nudio republici bio je Rabljanin, Batista dela Tole. Položaj republike bio je tako mučan, da se je Veće rešilo prihvatiti ponudu uvetno, te je odmah dalo nalog majstoru da prelije jednu Parisovu neupotrebljivu lubardu, Batista se bez oklevanja prihvati posla i za pet meseci prelije grlo, koje 15 od aprila 1505 g. odlično izdrža probu. Veće umoljenih toliko se obradovalo uspehu, da je odma udelilo ovlaštenje Malom Veću da zaključi ugovor sa Batistom. I ako je majstor opravdao nade, koje su u njegov polaganje, ipak mu savet nije ukazao dužnu susretljivost. Republika je iskoriscavala umetnikovu skromnost, i ako je bilo jasno, da bi njegovim odlaskom došla u vrlo težak položaj. Za svoje prvenačko delo Batista je dobio 25 dukata nagrade i obećanje, da će mu se urediti kuća, koja mu je bila namenjena. Veće je kratko odbijalo sve njegove molbe za povišicu plate, a on je sve podnosio u nadi da će mu njegova delatnost ipak popraviti položaj. A prilike je za to bilo dovoljno, jer je arsenal bio pun topova zastarela tipa. Po naredbi od 14 juna 1506 svi su ti topovi, uz ogromnu koli-

činu sirovog materijala, predani na preradu u Batistovu radionicu. I kao da taj teret nije bio dovoljan, on dobi još 1507 g. nalog da za gradski sat izradi novo zvono. Prelazimo preko krupne nepravde, koja je nanescena majstoru prilikom izrade ovog umetničkog dela, koje se, za sreću, sačuvalo do naših dana¹⁾, i ističemo da je on, bez obzira na ružne postupke svojih gospodara, podvostručio napore da dovrši svoj džinovski zadatak. On je, šta više našao vremena da 1508 g. izradi i prikaže Senatu jedan falkonet, koji je sam bio izumio.

Izgleda nepojmljivo kako je Senat mogao da nadoknativog majstora neprekidno muči i ponizuje. Kad mu je ovaj 1511 g. prikazao opet jedan novi falkonet, bio je popreko odbijen i morao se smatrati sretnim, što mu je dozvoljeno da ga proda na drugu stranu. Kad je godinu dana po tom obnovljen ugovor o službi, majstoru je određena ista plata, ali mu je nagrada za livanje oborena od 13 na 10 dukata.

(svršice se)

— d.

¹⁾ poznati Vojnovičevići „Zelenci“

Mate Katalinić

ŠIBENIK

Trgovina svih vrsta suhih i uljenih boja, firmaisa, lakovana i kistova. Českok stakla ornamentalnog i običnog za prozore. Soboslikarska ličilačka i dekoraterska radnja. Lakiranje automobila sa „Ducco“ spritz aparat.

Stipe Zorić, vrtlar

Šibenik

Poljana
Kralja Petra

Prodaja svježeg cvijeća, te raznih biljka u loncima. Solidna izradba nadgrobnih vijenaca, kao vjenčanih buketa.

Također uređuje parkove. CIJENE UMJERENE

POMODNA RADNJA

ANTUN PETRIĆ

— ŠIBENIK —

BOGATO SKLADIŠTE: šešira, kapa, štapova, kišobrana, košulja, gaća, ogrlica, kravata, rubaca, čarapa, rukavica itd. Veliki izbor đempera, poull-wera, maja te razne trikotaže. — Putnih kufera. — Izbor parfima i letnogn sapuna te sve moguće galanterije i sitnarije.

GOSTIONA A. VATAVUK

ZAGREBAČKA ULICA

Uvijek dobro pečeni odojci i janjci na ražnju. — Toči se dobro šibensko vino.

U VATAVUKA UVIJEK DOBAR RUČAK

Nikola Stošić

Šibenik

Zagrebačka ulica.

PEKARNA i TRGOVINA

mješovitom i suhomesnatom robom, na malo i na veliko.

M. GRIMANI i ing. J. LJUBIČIĆ

Poduzeće za telegrafiju, telefoniju i radiotehniku sistema WESTERN ELECTRIC COMPANY, New-York (Standard Electric) Telefoni automatski i manualni, telefonske centrale. Telegrafski aparati, žice, kablovi podmorski i podzemni. Radio aparati za prijem i emisiju u svim tipovima i jačinama. Radiogoniometri, alarmni uređaji. Sve stručne tehn. informacije besplatno, trazite ponude.

Mate Pergin, Šibenik

rukotvorine, narodne radnje i umjetno cvijeće.

Vaso Čok i Jovo Paklar

Šibenik (Dalmacija)

Staklo za prozore, šuplje staklo, poculan, kuhinjsko posuđe, aluminijsko, emajlirano, papirnata roba, mineralna voda, bomboni i t. d.

Vlastiti proizvod Crkvenih svjeća.

Milorad Dj. Pecelj

TRGOVINA MJESOVITE ROBE — ŠIBENIK

Ima veliki izbor: kuhinjskih, dućanskih i decimalnih vaga, od tvrdog i mekog drveta.

KLAVIR prodaje se jeftino.

Obratiti se upravi.

Petar Vulinović

— Zagrebačka ulica —

Trgovina delikatesne i mješovite robe

Uvijek svježi maslac. Preporuča se odlični kranjski kisel kupus. — Prodaja na veliko i na malo. —

Samo moderno i ukusno pokućstvo najljepši je ures svakog stana.

Najmodernije spavaće sobe, blagovaonice i ostale dijelove pokućstva od kavaskog orahovog drveta, mahagonije i t. d. možete jedino najjeftinije dobiti kod opće priznatog tvorničkog skladišta, limenog i drvenog pokućstva

OTTO GRABOVAČ

ŠIBENIK, ul. Frane Draganića

Posjetite skladište. — Tvorničke cijene.

— Tražite cijenič. —

Strojarska Mehanička Radiona i ljevaonica metala

S. Kordić - Šibenik

RADIONA

za popravke parobroda, parnih strojeva, automobila, motora, granika kompresora, turbina itd.

— — Konstruiraju se propela od bronza. — —

MONTAŽA

svakovrsnih strojeva, mlinova, hidrauličnih presa, motora na broдове i čamce.

Dr. MARKO TARLE

ŠIBENIK

Komisijonalna prodaja žitarica i kolonijala.

TELEFON Br. 86.

Brzjavni naslov: KOMISOAGENT

ŠIME ANTIĆ - Šibenik

Trgovina manufakturnom robom

Veliki izbor platna za rublje, sefira, oxforda, trikotaža i t. d. uz najumjerenije cijene.

Vaše tiskanice i oglasi odlučuju

Vaš uspjeh!

U

Odlikovanom

Grafičkom Zavodu

tiskari E. Vitaliani i Sin

Šibenik. — Telefon broj 47

možete naručiti i dobiti iz-

rađeno uz jeftinu cijenu.

štampane: koverta, li-

stovni papir, račune,

fakture, note, dopi-

sniće, posjetnice,

blokove, pozive,

rasporede, pla-

kate, letake,

cijenike, eo-

vine, bro-

sure i t. d.

Izradba tačna i savjesna.

Oglasujte u „Primorskoj Riječi“

Pokućstvo

najjeftinije dobijete kod

stare i solidne firme

Stjepan Karković

ŠIBENIK

GRGO OLIVARI I DRUGOVI

građevno poduzeće

ŠIBENIK

Preuzimlje i izvršuje sve vrste građevinskih poslova najsolidnije i najkulantnije.

Obavlja sve spadajuće tehničke radove, projekte i t. d.

1000 listova konceptnog papira za kancelariju Din. 90.
1000 vel. listova bijelog papira za zamotavanje Din. 240.
Dobiva se kod: tiskare E. Vitaliani i Sin, Šibenik.

Veliki automatični kantar (vaga) do 10 kvintala, tvrdog drveta i željezo, potpuno ispravno, prodaju se. Obratiti se tiskari E. Vitaliani i Sin.

Kruna ženske ljepote je Grieserova trajna ondulacija bez elektriciteta

Isključen je kratki spoj i bilo kakav bolan ili neugodan dodir. Najhigijeničnije, najugodnije i najtrajnije sredstvo ondulacije bez opasnosti jer nema elektriciteta.

Brijački frizerski salon GUSTAV ČERVAR - ŠIBENIK

„SLAVIJA“

TVORNICI SAPUNA

Braća Ijadica-Grbešić pok. Petra

ŠIBENIK

Proizvada za domaćice najbolji i najkorisniji sapun za pranje rublja: žuti, zeleni i bijeli. Prodaje se svugdje.

Optika!

Naočali, cvikeri, toplo-mjeri, tlakomjeri, dalekozori i ostalo, nabavite kod optičarske radnje VINKO VUČIĆ, Šibenik, ul. Kralja Tomislava.

K. EVANGELISTA

naslj. N. ROSSI, Šibenik

Skladište gvozdjarije na malo i veliko te građevnog materijala.

Boris Berger - Šibenik

Skladište najfinijih Engleskih i Českkih stofova. Izrađuje najmodernija muška i ženska odjela kao i vojnička. Ima sve pribore za vojničke uniforme. Obilan izbor tek stiglih najfinijih modernih stofova za jesen i zimu. Cijene umjerene.